

*Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie
(wybrane tendencje)*

Elżbieta Sękowska
Uniwersytet Warszawski
e.j.sekowska@uw.edu.pl

RESUMEN

W artykule przedstawiono wybrane tendencje w zakresie tworzenia neologizmów słowotwórczych o funkcji nominatywnej we współczesnej polszczyźnie. Zwrócono uwagę na powstawanie derywatów z sufiksami rodzimymi i obcymi, na produktywność prefiksów obcych oraz seryjne tworzenie złożeń z członami zapożyczonymi. Zjawiskiem częstym jest tworzenie struktur analogicznych, niekiedy wymagających w interpretacji znajomości kontekstu. W warstwie innowacji słowotwórczych występują okazjonalizmy.

PALABRAS CLAVE neologizm słowotwórczy, formant słowotwórczy, prefiksacja, sufiksacja, złozenia, analogia słowotwórcza, człony zapożyczone, produktywność, współczesna polszczyzna

RESUMEN

El artículo presenta algunas tendencias en el ámbito de los neologismos morfológicos en formación de palabras. La autora analiza los neologismos morfológicos que desempeñan la función nominativa en la lengua polaca contemporánea. Advierte la formación de los derivados con sufijos polacos y extranjeros, la productividad de los prefijos extranjeros y también la formación en serie de las composiciones que contienen préstamos lingüísticos. Es frecuente el fenómeno de la formación de las estructuras analógicas, las cuales a veces exigen en su interpretación el conocimiento del contexto. En el nivel de la innovación aparecen también los ocasionalismos.

PALABRAS CLAVE: neologismo morfológico, afijo, prefijación, sufijación, composición, analogía en la formación de palabras, préstamo lingüístico, productividad, lengua polaca contemporánea.

SUMMARY

The main research subject presented in the article concerns morphological neologisms formation. The author analyzed morphological neologisms which perform nominative function in contemporary Polish.

There is a presentation of words with Polish and foreign suffixes formation, foreign prefixes productivity and series with loaned morphemes formation. A frequent phenomenon, analogical structures formation, which sometimes needs contextual knowledge to be interpreted, is also described. In the innovation stratum the occasionalisms occurrence has been observed.

KEY WORDS: morphological neologism, affix, prefixation, suffixation, compounds, analogy in word formation, loaned morphemes, productivity, contemporary Polish

Ostatnie dekady w dziejach polszczyzny, począwszy od lat 90. XX wieku, obfitowały w wiele zmian. Są one spowodowane przemianami politycznymi, gospodarczymi, społecznymi i obyczajowymi, a także oddziaływaniem zachodnich tendencji kulturowych [por. Ożóg 2007, 6]. Na płaszczyźnie językowej znalazły one świadectwo w następujących procesach: zapożyczeniach wyrazów obcych w wielu kręgach słownictwa, powstawaniem neologizmów frazeologicznych, semantycznych i słowotwórczych, modyfikacjach znaczeniowych, przenikaniu wyrazów nacechowanych potocznie do języka oficjalnego.

Wymienione zjawiska doczekały się już wielu mniejszych i większych opracowań o różnym charakterze: artykułów, monografii, prac leksykograficznych, a także refleksji publicystycznych. Spośród wielu prac można w tym miejscu przywołać „Polnisch-deutsches Wörterbuch der Neologismen. Neuer polnischer Wortschatz nach 1989” [Markowski, Worbs, Meger 2007]. Słownik liczy około 3500 jednostek słownikowych: neologizmów słowotwórczych, neosemantyzmów, zapożyczeń leksykalnych i związków frazeologicznych powstałych po roku 1989. Z dzisiejszego punktu widzenia status tych jednostek jest różny: jedne się utrwaliły w języku, inne okazały się okazjonalizmami.

Wymienione zjawiska językowe można opisywać z różnych perspektyw; niniejszy artykuł poświęcony będzie neologizmom słowotwórczym, szczególnie tym najnowszym.

Neologizmy słowotwórcze, stanowiące podklasę neologizmów leksykalnych, to wyrazy utworzone od jakiejś podstawy słowotwórczej (lub podstaw słowotwórczych) na gruncie języka polskiego. W literaturze językoznawczej funkcjonuje rozróżnienie na neologizmy nominatywne (oznaczające nowe pojęcia) i neologizmy ekspresywne (wyrażające ocenę, wartościowanie, emocje).

*Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie
(wybrane tendencje)*

Neologizmy są w języku warstwą względną, związaną z daną epoką rozwoju języka; są niestabilizowane językowo, brak ich w słownikach objaśniających. Z biegiem lat albo następuje ich stabilizacja, albo wychodzą z obiegu językowego.

Według badaczy polszczyzny, najwięcej nowych formacji słowotwórczych jest w klasie rzeczowników (kolejne to: przymiotniki i czasowniki) [Jadacka 2001, 74]. Spośród technik derywacyjnych (sufiksacja, derywacja ujemna, prefiksacja, derywacja paradygmatyczna, derywacja prefiksально-sufiksalna) najczęściej wykorzystywana jest sufiksacja, nastąpił też wzrost złożzeń kosztem derywatów prostych [Jadacka 2001, 75-76].

Do aktywnych wykładników słowotwórczych należą: -anie, -(ow)'ec, -ość, -ka, -(iz)acja, -ista, -izm, -acz, -(ów)ka; oprócz tych wykorzystywane są: -er, -ator, -owicz, -ant, -ada/-(j)ada i inne.

Kategorialnym wykładnikiem nazw czynności jest przyrostek –anie, dzięki któremu tworzy się wiele nowych wyrazów: *dekomunizowanie, refinansowanie, imprezowanie, indeksowanie, komputeryzowanie, lobbowanie*. Ostatni wyraz świadczy o tym, że zapożyczenie *lobby* na tyle jest przyswojone w polszczyźnie, że powstają od niego derywaty: *lobbować, lobbysta, lobbowanie, lobbying, lobbowany*; występuje też w związkach składniowych: *należać do lobby, stworzyć lobby, potężne lobby, lobby rolnicze* itp. Produktywnym sufiksem, genetycznie obcym, tworzącym nazwy czynności jest –acja (-izacja/-yzacja): *dekomunizacja, giełdyzacja, relaksacja, reprzywatyzacja, destabilizacja, liberalizacja, modernizacja, cyfryzacja*.

Występuje on też w formacjach o schemacie interpretacyjnym: 'działanie w sposób zapoczątkowany (wskazany, narzucony) przez X-a, w którym X to nazwisko znanego polityka'; serię tego typu derywatów zapoczątkowała *falandyzacja*, utrwalona w wyrażeniu *falandyzacja prawa* 'praktyki polegające na takim interpretowaniu niejasnych i/lub nieprecyzyjnych przepisów prawa, aby otrzymana wykładnia była korzystna dla interpretatora lub jego politycznego mocodawcy'; podstawą derywatu jest nazwisko Falandysz [Zimny, Nowak 2009, 75]; *olszewizacja* (od nazwiska premiera Jana Olszewskiego); *macdonaldyzacja* 1) 'rozwój sieci restauracji McDonald's'; 2) 'unifikacja życia w stylu amerykańskim'.

Sufiks –owiec tworzy nazwy osobowe, specjalizuje się w tworzeniu określeń ludzi:

- ze względu na ich poglądy polityczne, np.: *eseldowiec* ‘członek partii SLD’, *zetchaenowiec* ‘członek partii ZChN’, *lepperowiec* ‘zwolennik Leppera’;

- ze względu na cechę charakterystyczną, np.: *szalikowiec* ‘kibic noszący szalik w barwach ulubionego klubu sportowego’, *kanapowiec* ‘członek partii, która jest tak mała, że jej członkowie mogą się zmieścić na kanapie’, *styropianowiec* ‘osoba zaangażowana w działalność opozycyjną, której symbolem jest styropian jako miejsce snu w czasie strajku’; por. też: *marketingowiec*, *internetowiec*, *PR-owiec*.

Jako współformant występuje w złożeniach: *biał-o-kolnierzyk-owiec*, *grub-o-kresk-owiec* ‘zwolennik polityki grubej kreski’. Podobną funkcję tworzenia nazw atrybutywnych ma sufiks –owicz, np.: *balangowicz*, *facebookowicz/fejsbookowicz*, *klubowicz/clubber*; postaci oboczne występują w derywatach tworzonych od wyrazów obcych.

Nazwy żeńskie tworzy przede wszystkim sufiks –ka, np.: *dealerka*, *bloggerka*, *kreatorka*, *fanka*, *wizażystka*.

Genetycznie obcy, ale zadomowiony w polszczyźnie przyrostek –ista jest produktywny w derywowaniu nazw osobowych wykonawców czynności, zarówno neutralnych: *panelista*, *golfista*, *wizażysta*, *lobbysta*, jak i nacechowanych: *lepperysta*, *labudysta*, *wałęsista*, *ziobrysta* (wszystkie wyrazy nacechowane pochodzą od nazwisk polityków). Podobną funkcję pełni sufiks –izm/-yzm w kategorii nazw cech: tworzy formacje występujące w języku ogólnym: *prezydencjalizm*, *wizualizm*, a także w polszczyźnie potocznej: *bareizm* (od nazwiska reżysera filmowego Barei), *glempizm*, *wałęsizm*, *kaczyzm*, *lepperyzm*, *tuskizm*. Według modelu ‘nazwisko polityka, działacza + -izm’ tworzy się formacje analogiczne: *bonizm*, *berlusconizm*, *palikotyzm*, *ziobryzm*. Formacje te mają złożoną strukturę semantyczną; *tuskizm* oznacza ‘rządy polityka wskazanego w podstawie słowotwórczej; typ realizowanej przez niego polityki; poglądy dla niego charakterystyczne’, *bonizm* zaś można sparafrazować jako ‘naginanie interpretacji ustaw do bieżącej polityki; ukrywanie prawdziwych intencji rządu’. Przypomina to znaczenie derywatu *falandyzacja* i terminu *falandyzacja prawa* ‘tłumaczenie przepisów prawnych na granicy prawa, zmierzające do osiągnięcia doraźnych celów politycznych’.

W tworzeniu nazw osobowych i nieosobowych wykorzystuje się przyrostek –ator, np. *paralizator*, *integrator*, *pacyfikator*, *dekonstruktor*, *improvizator*, a także –er: *raper*, *rocker*, *surfer*, *clubber/klubowicz*, *rekruter*, *blogger*. W tym modelu mieszczą się też określenia: *platformer(s)* ‘zwolennik lub działacz Platformy Obywatelskiej’ (Zimny i Nowak traktują

*Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie
(wybrane tendencje)*

ten rzeczownik jako rezultat kontaminacji: *Platforma + transformers*, 2009, 196), *ranczers(i)* ‘miłośnicy serialu TVP pt. „Ranczo”’, por. „Jestem ranczersem (...) dopiero od kilku miesięcy; Jak pielgrzymi do Jerozolimy do Jeruzala ciągną ranczersi z całej Polski”, „Gazeta Wyborcza” 4-5.09. 2010.

Nazwy atrybutywne tworzy sufiks –arz; obok starszych typu *grzybiarz*, *karciarz*, *flirciarz* funkcjonuje wiele nowych derywatów, np.: *alimenciarz*, *dresiarz*, *grafficiarz*, *etosiarz/etosowiec* ‘człowiek, który w latach 80. XX wieku był członkiem opozycji antykomunistycznej’, *tekściarz*, *komiksiarz*, *złomiarz*, *gadżeciarz* ‘miłośnik gadżetów’ (ang. gadget), *zadymiarz* ‘uczestnik zadym, czyli różnego rodzaju manifestacji i burd’; ostatnio według tego schematu użyto określenia *puclarz* ‘uliczny handlarz, który przechowuje towar w pudle’. Od lat 80. XX wieku występuje coraz więcej formacji z –arz nacechowanych potocznie [Jadacka 2001, 85].

Formant –ówka, tworzący struktury zuniwerbizowane, wykazywał szczególną produktywność w okresie powojennym; powstały wówczas derywaty: *motorówka*, *handlówka*, *gierkówka*, *spacerówka*, *parapetówka*, *filmówka* itp.; od lat 90. XX wieku notuje się takie, jak: *budżetówka* ‘sfera budżetowa, pracownicy tej sfery’, *krajówka* ‘Komisja Krajowa „Solidarności”’, *zbrojeniówka* ‘przemysł zbrojeniowy’, *kablówka* ‘telewizja kablowa’, *igłówka* ‘drukarka igłowa’. Z ostatnich lat można odnotować: *domówka* ‘impreza w domu pod nieobecność rodziców; również: impreza domowa’, *sieciówka* ‘sklepy należące do powszechnie znanych firm, typu Zara, H&M, Biedronka itp.’. Zmieniło się też ich nacechowanie stylistyczne – wcześniej zdecydowanie potoczne, dzisiaj należą do polszczyzny ogólnej.

Spośród derywatów sufiksalnych warto odnotować jeszcze wyrazy z przedrostkiem –(j)ada, oznaczające imprezy masowe; odnotowano wzrost produktywności tego modelu; starsze to: *osiedlada*, *stachuriada*, *familiada* ‘tytuł programu w TVP, konkurs, w którym biorą udział rodziny (familie)’, *parafiada* ‘zawody sportowe organizowane przez parafię na jej terenie’; do nowszych należą: *belwederiada*, *lepperiada* ‘o blokadach dróg organizowanych przez „Samoobronę” A. Leppera’, *poloniada* ‘konkurs dla młodzieży polonijnej’. Żywotność formacji z tym sufiksem niekiedy jest bardzo krótka, znikają z języka wraz z wydarzeniami, które określały.

Badacze współczesnej polszczyzny odnotowują wzrost użycia elementów obcych w słowotwórstwie także w zakresie prefiksacji [Satkiewicz 1994, 146; Waszakowa 1994, 55; Mycawka 2001, 19-22; Kowalik 2002, 83-84]. Do najbardziej aktywnych należą: pseudo-, mini-, tele-, pro-, eko-, post-, mega-, anty- i inne.

Liczną grupę derywatów tworzy przedrostek *anty-*, który wnosi kilka znaczeń, oznacza m.in. 1) przeciwstawny, przeciwny, zwalczający kogoś, coś: *antylustracyjny*, *antyaborcyjny*; 2) zaprzeczenie, przeciwieństwo czegoś, wroga postawa względem kogoś czegoś: *antypolonizm*, *antysocjalizm*; 3) przeciwdziałający, zapobiegający czemuś, hamujący rozwój czegoś: *antytoksyczny*, *antyrakowy*, *antykorozyjny*; 4) wykazujący brak istotnych cech danego przedmiotu, zjawiska, będący zaprzeczeniem stereotypu kogoś, czegoś: *antybohater*, *antywartość*, *antycywilizacja* [Mycawka 2001, 20-21].

Wysoką frekwencję mają struktury z przedrostkiem *post-*, np.: *postkomunizm*, *postkomunista*, *postlewica*, *postludowiec*, *postpeerel*, *posttowarzysz*, *postmodernizm*. Autorka rozważań o współczesnych tendencjach słowotwórczych stwierdza: „Obecność licznych struktur z *post-* we współczesnych tekstach prasowych jest uzasadniona, gdyż formacje te odzwierciedlają sposób widzenia świata jako rzeczywistości dwudzielnej (istnieje świat przed- i po-) i jednoznacznie definiują zjawiska, o których jest mowa, jako należące do rzeczywistości późniejszej, następującej po jakimś punkcie” [Mycawka 2001, 19]. Jednak analiza znaczeń derywatów z przedrostkiem *post-* tylko częściowo pozwala się zgodzić z tymi rozstrzygnięciami, oprócz podziału czasowego w strukturze znaczeniowej wyrazów mamy informacje o wartości, charakterze zjawiska, które nastąpiło po zakończeniu czegoś, por. znaczenie *post-* w następujących derywatach: „Postpolityka to formuła zaczerpnięta z zachodniego żargonu, która w Polsce karierę zrobiła w momencie dojścia PO do władzy, oznacza, że przekroczyliśmy Rubikon. Polityka jako sztuka roztropnego zabiegania o dobro wspólne miałyby się zakończyć. (...) Powinniśmy więc oddać to, co zostało po polityce, czyli zarządzanie, w ręce fachowców, a sami pogrążyć się w beztrudnej zabawie”, Uważam Rze, 10.04.2011; „W kulturze – jak to się w socjologii nazywa – postniedoboru zaczynamy się zastanawiać nie nad tym, jak wiązać koniec z końcem, jak zdobyć zasoby niezbędne do życia, lecz nad sensem. Stajemy się bardziej innowacyjni. W krajach o wysokiej jakości życia (...) obserwuje się równocześnie wysoką kreatywność”, „Tygodnik Powszechny”, 26.06.2011.

Te quasi-termíny oznaczają nie następstwo, kontynuację, ale zaprzeczenie tego, co oznaczała podstawa – *postpolityka* to zaprzeczenie dotychczasowego rozumienia i uprawiania polityki; *postniedobór* to nie tylko zaprzeczenie niedoboru, ale inna jakość życia. Znaczenia realne formacji wykazują dużą nieregularność w stosunku do znaczeń strukturalnych analizowanych wyrazów. Niejednoznaczność semantyczną

*Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie
(wybrane tendencje)*

wyrazów tego typu potwierdza M. Głowiński, znawca języka polityki: „Samo słowo [postkomunista] w polskim języku politycznym nie jest zbyt znaczeniowo jasne, może bowiem oznaczać kogoś, kto był komunistą i pozostał wierny swej dawnej wierze, ale może również oznaczać kogoś, kto w pewnym okresie był tak lub inaczej z komunizmem związany, ale od niego odszedł i w wielu przypadkach czynnie się przyczynił do jego obalenia, może być ponadto używane całkowicie dowolnie jako określenie przeciwnika”[Głowiński 2009, 216].

W najnowszej polszczyźnie charakterystyczne są też złożenia z członem obcym; tutaj można wymienić cząstki: euro-, narko-, e-, cyber-, eko-, top-, -holik, -gate, -land. Dziś notuje się ponad 200 jednostek z cząstką euro- [Kowalik 2002, 84], a na pewno tę liczbę powiększają struktury analogiczne. K. Waszakowa wyróżnia 3 znaczenia segmentu euro-: euro - I ← Europa, europejski, por. *eurobezpieczeństwo*, *eurosport*; euro - II ← Unia Europejska, por. *eurodeputowany*, *eurosubwencje*; euro - III ← waluta euro, por. *euroczek*, *euroland* [Waszakowa 2005, 78, 143-146]. Schemat ten jest wykorzystywany bardzo często w języku polityki i mediów, a możliwości tworzenia są widoczne w okazjonalizmach, np.: *europolszczyzna*, *eurostrachy*, *eurokoryto*. Z ostatnich lat mogą przytoczyć wyrazy *eurosierota* i *eurosieroctwo*; oznaczają one zjawisko społeczne związane z wyjazdami rodziców do pracy za granicę i pozostawienia dzieci w kraju pod opieką dziadków lub innych opiekunów, którzy nie zawsze okazują się wydolni wychowawczo, por. „Na Mazowszu mieszka ok. 2 tys. eurosierot (...)”, „Życie Warszawy”, 23-24.08.2008; „Skali „eurosieroctwa” w Polsce nie sposób do końca oszacować”, „Tygodnik Powszechny”, 5.06.2011.

Człon -holik wyodrębniony z wyrazu *alkoholik* jest dzisiaj produktywny w tworzeniu wyrazów oznaczających osoby uzależnione, np.: *pracoholik*, *seksoholik*, *zakupoholik*; powstają też struktury analogiczne o żartobliwym zabarwieniu, por.: „Jestem gazetoholikiem i książkoholikiem. Od lat czytam dziennie średnio około 80 stron”, „Metro”, 20.06.2011.

Cząstka -gate, której przypisuje się dziś funkcję wyspecjalizowanego formantu (a nie członu złożenia), tworzy nazwy oznaczające ‘afere, skandal’, np. FOZZ-gate, malborogate, sznapsgate, rywingate. Wyrazy te ściśle łączą się z oznaczanymi realiami i po upływie pewnego czasu stają się mało czytelne; wzorowane są na rzeczownikach obcych *Watergate*, *Irangate*, z których wyodrębniono człon -gate.

Bardzo produktywna jest obecnie cząstka e- (wydzielona z ang. *electronic*); łączy się z podstawami polskimi i obcymi, tworząc całe serie

derywatów, np.: *e-learning, e-book, e-bank, e-firma, e-klient, e-generacja, e-zabawa, e-państwo, e-sąd*. Szczególnie dużo tych formacji występuje w Internecie. Schemat ten służy do tworzenia formacji analogicznych i okazjonalnych, o charakterze prześmiewczym, por.: „Apostołowie e-szkoły, e-nauczyciela, e-ucznia i w ogóle e-wszystkiego wzdychają. Przecież miało być tak pięknie i multimedialnie. Skąd ta papierowa rekonkwista?”, „Metro”, 9-11.12.2011.

Członem obcym, powtarzanym w wielu strukturach, jest *-land* (z ang. *land*), np.: *mlekoland, ciucholand, ciuchland, komputerland, euroland*.

W polszczyźnie potocznej spotykamy często złożenia z członem *top-*, który wywodzi znaczenie ze zwrotu *być na topie*, czyli ‘u szczytu popularności’, np. *topmodelka, topgwiazda, toplista, topmenadżer* itp.

Wszystkie te procesy świadczą o sile wpływów obcych na język polski (nie piszę w tekście o neosemantyzmach, powstających pod wpływem znaczeń wyrazów obcych, szczególnie angielskiego, ale jest to inne zjawisko, któremu w literaturze językoznawczej poświęcono wiele miejsca).

Jak wspomniano na początku artykułu, odnotowuje się w polszczyźnie wzrost złożzeń. Nowe *composita* powstają nie tylko z udziałem członów obcych, lecz produktywne są struktury z członami rodzimymi; powstają seryjne konstrukcje takie, jak: *samo-* (*samofinansować się, samooczyszczać się, samoizolacja, samoorganizować się*), *nisko-* (*niskobudżetowy, niskocholesterolowy, niskowydajny, niskooptymalny*), *ogólno-* (*ogólnoekonomiczny, ogólnoinformacyjny, ogólnocywilizacyjny*), *wysoko-* (*wysokoaktywny, wysokospecjalistyczny, wysokonaktadowy, wysokozaawansowany*), *pełno-* (*pełnoprogramowy, pełnowymiarowy*), *wielo-* (*wielowymiarowy, wielomandatowy, wielosektorowy, wielozawodowy*), *pół-* (*półdemokratyczny, półprofesjonalny, półparlamentarny*), *jedno-* (*jednoseryjny, jednoustrojowy, jednowyznaniowy*).

W artykule przedstawiono przede wszystkim neologizmy nominatywne. Neologizmy ekspresywne, które również są liczne, zarówno w języku ogólnym, jak i innych rejestrach stylistycznych i socjalnych, wymagają odrębnego opisu ze względu na ich swoistość. Obserwacje zostały ograniczone zasadniczo do polszczyzny ogólnej ze wskazaniem, które typy formacji przenikają z języka potocznego, a także które z nazw tracą nacechowanie emocjonalne i są używane w języku oficjalnym.

Neologizmy słowotwórcze jako jeden ze sposobów powiększania zasobu leksykalnego języka odznaczają się produktywnością,

*Neologizmy słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie
(wybrane tendencje)*

ale jakoś procesów derywacyjnych wskazuje na ekspansywność form obcego pochodzenia zarówno w przejmowaniu obcych wzorów połączeń, jak i włączaniu do polskich modeli słowotwórczych cząstek zapożyczonych. Są to przejawy tendencji do internacjonalizacji i globalizacji w słowotwórstwie i szerzej w słownictwie.

Literatura

GŁOWIŃSKI M., 2009, „Nowomowa i ciągi dalsze. Szkice dawne i nowe”, Kraków.

JADACKA H., 2001, „System słowotwórczy polszczyzny (1945-2000)”, Warszawa.

KOWALIK K., 2002, *Euro i <europaizacja> polskiego słownictwa*, „Język Polski” z. 2, s. 81-86.

MARKOWSKI A., Worbs E., Meger A., 2007, „Polnisch-deutsches Wörterbuch der Neologismen”, Wiesbaden 2007.

MYCAWKA M., 2001, *Produktywne formanty słowotwórcze we współczesnej polszczyźnie (wybrane zagadnienia)*, (W:) „Współczesna leksyka”, cz. II, pod red. K. Michalewskiego, Łódź, s. 16-23.

OŻÓG K., 2007, *Nowe czasy, nowy język polski*, „Kwartalnik Edukacyjny” 4 (51), Rzeszów, s. 5- 12.

SATKIEWICZ H., 1994, *Zmiany w zasobie leksykalnym najnowszej polszczyzny*, (W:) „Uwarunkowania i przyczyny zmian językowych”, Warszawa, s. 143-147.

WASZAKOWA K., 1994, *Tendencje rozwojowe w słowotwórstwie polszczyzny końca XX wieku*, (W:) „Przemiany współczesnej polszczyzny”, red. S. Gajda, Opole, s. 53-60.

WASZAKOWA K., 2005, „Przejawy internacjonalizacji w słowotwórstwie współczesnej polszczyzny”, Warszawa.

ZIMNY R., NOWAK P., 2009, „Słownik polszczyzny politycznej po roku 1989”, Warszawa.